

A MUNKÁCSI GÖRÖG KATOLIKUS EGYHÁZMEGYE LELKÉSZSÉGEINEK 1741. ÉVI ÖSSZEÍRÁSA (Cserehádi és zempléni esperesi kerületek)

UDVARI ISTVÁN

Meggyőződésem, hogy pontos vagy akár megközelítően pontos demográfiai, nemzetiségi, egyházi-vallási statisztikai adatok feltárása, feldolgozása és publikálása nem öncélú, számbavételükkel nemcsak a gazdaság- és társadalomtörténet, de a művelődéstörténet legfontosabb tényezője is megragadható. A Munkácsi Görög Katolikus Egyházmegye első nyomtatott schematizmusa 1814-ben jelent meg.¹ Az ezt megelőző idők népességstatisztikai, egyházigazgatási viszonyairól, a parókiák és filiák számáról, a parókusok neveiről stb. kéziratosszeírásokból tájékozódhatunk.

A közelmúltban egy 1741-ből származó Munkács-egyházmegyei összeírást tártam fel.² Ismereteim szerint ez az egyházmegye első részletesebb összeírása. A hat vármegyére kiterjedő konskripciót idő híján részletesen feldolgozni nem állt módomban, így csak globális áttekintést nyújthatok róla. Mielőtt azonban erre rátérek, tekintsük át a munkácsi görög katolikus egyházmegyére vonatkozó 18. századi összeírásokat retrospektív módszerrel.

Rögtön előrebocsátom, hogy az összeírások egy része, végeredményben a lelkészpénztárnak (cassa parochorum) nevezett, állami és egyházi hozzájárulással szervezett alapítvány számára készült.

A katolikus vallás finanszírozására 1733-ban létrejött alapítvány támogatását a görög katolikus lelkészségek is élvezték, sőt azok a vallási unió megerősítése érdekében különös figyelemben részesültek.

A cassa parochorum összeíratta, számba vette a lelkészségeket, hogy tisztán láthassa az egyházközségek, templomok, papok és kántortanítók anyagi helyzetét, s ennek alapján a pénztár rendelkezésére álló összeget a legfontosabb, legszorítóbb szükségletek fedezésére fordíthassa. A cassa parochorum által elrendelt első jelentősebb Munkács-egyházmegyei összeírás éppen az 1741-es.

Az összeírás 1806-ban zárult le.³ A 11 főesperességre és 60 alesperességre osztott püspökség 1806-os konskripciója a következő adatokat tartalmazza:

1. A lelkészek neve
2. Parochiák és filiák megnevezése
3. Egyházas vagyis templommal rendelkező filiák
4. A görög katolikus hívek száma
5. Gyónásra képes és képtelen hívek száma
6. A filiák távolsága negyedórán

1 Erről részletesebben ld. *Sztripszky Hádor* 1943. 206–228.

2 Lelőhelye: Esztergomi Primási Levéltár. Archivum Ecclesiasticum Vetus. No. 2100/1–9. 1741. Az összeírást Barkóczy Ferenc rendelte el egrí püspöksége idején, s azt, nyilván fontossága miatt, esztergomi érsekké történt kinevezése után magával vitte Esztergomba. Vö. *Bónis György* (szerk.) 1964. 20.

3 Vö. A munkácsi görög katolikus püspökség lelkészségeinek 1806. évi összeírása. Vasvári Pál Társaság Füzetei 3. Nyíregyháza, 1990.; Ld. még *Botlik József* 1997.

7. Úrbéres hívek száma
8. A község egyéb vallásai
9. Házaspárok száma, részletezve a tiszta és vegyes házasságok száma
10. Milyen nyelven hallgat prédikációt a görög katolikus közösség?
11. Folyik-e katekizáció?
12. Van-e görög katolikus népiskola?
13. Az 1805. év születettjeinek, megholtjainak és házasságot kötöttjeinek száma.

1792-ben ment végbe a megelőző összeírás.⁴ Az 1792-es és 1806-os összeírások idején a munkácsi püspökség kiterjedése azonos volt, más szavakkal: a két jelentősen eltérő adatsor földrajzi alapja, igazgatási kerete teljes egészében megegyezik. Mindkét összeírásban feltüntetésre kerül a parókus család- és keresztnéve, a parókiák, a templomos és templom nélküli leányegyházak megnevezése főesperességek (vármegyék) és esperességek szerint, továbbá a lélekszám. A két egyházmegyei konskripcióból tehát ezek az adatok vethetők össze.

A 18. század nyolcvanas éveiben, II. József császár uralkodásának idején több konskripció készült.⁵

Az 1782-es Munkács-egyházmegyei összeírást a parochiarendezés szándékával készítették el. II. József egyházügyi reformjait megelőzően, országos népességösszeírást rendelt el. Az 1782-es összeírás eltér az évente végzett conscriptio animarum jellegétől.⁶ A Hajdúdorogi Püspökség Levéltárában fellelhető Szabolcs megyei adatokat (az egyházi igazgatás szempontjából: a Munkácsi Egyházmegye dorogi esperessége, világi igazgatás szempontjából: dadai és nádudvari járások) adatait 1985-ben a Szabolcs-Szatmári Szemle hasábjain tettem közzé.⁷ Az 1780-as népesség-összeírás parochiasoros adatai az Országos Széchényi Könyvtár Kézirattárában található.⁸

Az 1751-es egyházmegyei összeírás Olsavszky Manuel püspök személyes irányításával tíz vármegye görög katolikus falvaira terjedt ki.⁹

Az összeírás Vaszilij Hadzsega egyháztörténész fordításában ruszin nyelven folytatásokban, vármegyénkénti bontásban a két világháború között Ungvárott megjelent.¹⁰

A munkácsi püspökség lelkészsegeinek 1747. évi összeírását *Ember Győző* tárta fel, s mutatta be a Regnum Egyháztörténeti Évkönyv 1944–1946. évi összevont számában.¹¹

Az 1747-es konskripció elsődrendű forrás az egyházmegye lelkészsegeinek helyzetére vonatkozóan a 18. század közepén. Leírja a templomok állapotát, felszerelését és jövedelmét, megnevezi a kegyurakat, feltünteti az anyaegyházakhoz tartozó leányegyházakat, a hívők családszámát. Az összeírás, funkciójának és rendeltetésének megfelelően, ismerteti a lelkészek és kántortanítók jövedelmét.

4 Vö. *Bendász István–Koi István* 1994.

5 Ezekről ld. Jegyzék a Máriapócs (Pócs) község, a Munkácsi Görög Katolikus Püspökség és a Nagy Szent Bazil Rend történetére vonatkozóan a Magyar Országos Levéltár különféle irategyütteseiben található iratokról. In: *Máriapócs 1696–1996. Történelmi konferencia a máriapócsi Istenszülő-ikon első könnyezésének 300. évfordulójára*. 1996. november 4–6. Nyíregyháza, 1996. 149–150.

6 Vö. *Kosáry Domokos* 1996³. 377–378.

7 *Udvari István* 1985. 2. sz. 47–52. Vö. még *Udvari István* 1994. 61–94.

8 Vö. *Tabella exhibens distinctae religionis et status animarum numerum...* elaborata pro anno 1780. Országos Széchényi Könyvtár Kézirattár. Vö. *Dávid Zoltán* 1957.; ld. még *Kovacsics József* (szerk.): 1957. 8. tábla.

9 Vö. Magyar Országos Levéltár. Acta Religionaria Fasc. 30. No. 971. 1751. Vö. *Basilovits J.* 1804. pars IV. capust XII. 73.

10 Vö. Naukovij zbornik Tovarisztna „Proszvita” v Uzshorogyi I–XII. Ungvár, 1921–1938.

11 *Ember Győző* 1947. 95–117.

Zemplén vármegye előjárói a joghatóságuk alá eső megye területén nem engedélyezték az összeírást, így az nem készült el. A következőkben bemutatott, a *cassa parochorum* számára készült, 1741-es conscripció értékét növeli, hogy Zemplén megye görög katolikus adatait is megtaláljuk benne.

Az 1741-es összeírás figyelemre méltó egyházigazgatási szempontból is. A vármegyénként tagolt forrásban feltüntetésre kerülnek az alesperesi kerületek, így e tekintetben összevethető az 1792-es és 1806-os forrással. *Ung, Abaúj, Sáros, Zemplén, Szatmár* és *Bereg* vármegyék görög katolikus lelkészsképeiről a következő adatokat találjuk meg:

- parókus neve
- a templom milyensége (fa vagy kő) és állapota
- az egyházi felszerelések állapota
- a parókia jövedelme
- a parókus jövedelme
- a parókia állapota
- a parókiális kert megléte vagy hiánya
- parókiális szántó föld nagysága
- házak, pontosabban háztartások száma; gyakran a házatlan zsellérek számát is megadja
- a kegyúr neve
- stoláris jövedelmek
- a kántortanító jövedelme

A munkácsi egyházmegye első átfogó összeállítását egyháztörténészek, a parókia- és iskolatörténet szakemberei, a névtan és családtörténet kutatói forgathatják haszonnal. Az összeírás demográfiai információkat is tartalmaz.

Egyházigazgatási tekintetben nagyon fontosnak tartom, hogy világosan láthatjuk az esperességek, parókiák, filiák számát.

Tekintsük át itt az esperesi kerületeket vármegyénként.

Ung megye

- ungvári
- bereznai
- turjai
- szerednyei

Abaúj megye

- csereháti

Zemplén megye

- zempléni vagy újhelyi
- homonnai
- zamagurai
- sztropkói
- varannói
- laborci

Sáros megye

- sárosi
- cerninai

Szatmár megye:

- szatmári
- nagybányai
- felsőbányai
- bikali
- krasznai
- avasi

– nagykárolyi

*Bereg megye**

- krajnai
- rovnai
- Ugocsa megye*
- veresmarti

* hiányos

*Abaúj vármegye
Csereháti esperesi kerület*

	Parókia	Parókus neve	Templom	Filia	Háztartások száma		Parókus jövedelme	
					Ház	Zsellér	Ft	Dénár
1.	Garadna	Janovics István	fa	–	11		39	98
2.	Mogyoróska	Kaminszky Gergely	fa	–	18	6	37	32
3.	Baksa	Markovics Tódor	fa	–	17	6	47	02
4.	Boldog	Dovhanics Mihály	fa	–	14		16	62
5.	Tokaj	Blechnarszky Bazil	kő	–	68		17	20
6.	Szerencs	Pukarszky János	kő	–	12		17	24
7.	Szőged	Teleszniczky Gergely	fa	–	20	6	40	26
8.	Keresztúr	Dobrnajszky János	fa	–	20	17	60	22
9.	Görömböly	Dudinszky István	fa	–	34	30	94	10
10.	Pálfala	Fignár János	fa	–	14	18	40	78
11.	Kék	Gromoszky György	fa	–	12	8	53	84
12.	Szolnok	Zuhrovics Gergely	fa	–	20	10	73	88
13.	Vadász	Boksay János	fa	–	19	8	52	02
14.	Gadna	Répaszky Bazil	fa	–	10	6	29	52
15.	Abód	Gulovics Damjan	fa	–	11	5	54	92
16.	Rakaca	Czinege András	kő	–	18	8	48	92
17.	Viszló	Volovszky János	fa	–	15		48	60
18.	Bölse	Zetkey Péter	fa	–	11	6	25	36
19.	Zdoba	Dudinszky István	fa	–	4		17	36
20.	Kelecsény	Konry Tódor	fa	–	10		28	20
21.	Szeszta	Szendera Demeter	fa	–	16	10	55	16
22.	Kány	Répaszky András	fa	+	27		79	06
23.	Királynép	Zetkey János	fa	–	6		26	94

Abaúj megyében összeírásunk csupán Kánynál jelez filiát. Egyház(község) jövedelmet négy helyen adatom: Abód, Rakaca, Viszló, Görömböly.

Az abódi hívek minden esztendőben 16 mérő földet szántottak, vetettek az egyház(község) illetve templom hasznára, ami 23 magyar forintot, 4 dénárt tett ki. A rakacaiak 32 mérőt vetettek az egyház(község)nek, mely csupán dupla termést adott, 30 forint 72. dénár értékben. A viszlóiak 16 mérőt vetettek, mely dupla termést hozva, 48 dénárjával 15 forint 36 dénár jövedelmet jelentett az egyházközségnek.

Bölse, Zdoba, Szeszta, Királynép kivételével minden egyházközségben működött (kántor)tanító. Jövedelmük a parókus jövedelmének 1/3-a (Tokaj, Görömböly, Pálfala, Kék, Szolnok, Vadász). A gazdák mindegyikétől egy-egy mérő gabonát, a zsellérektől 12–12 dénárt kaptak évente Garadnán, Mogyoróskán és Sajószögeden. Szerencsen ez időben a tanítót a parókus tartja el.

*Zemplén vármegye
Zempléni esperesi kerület*

Parókia	Filia	Parókus neve	Templom	Háztartások száma		Parókus jövedelme	
				Ház	Zsellér	Ft	Dénár
1. Sátoraljaújhely	?	vacat	kő	?	?	?	?
2. Mikóháza	2	Ternavszky István	fa	38	27	72	70
3. Filkeháza	-	Paulovics Demeter	fa	5	8	22	97
4. Kolbászó	+	Krejniczky Bazil	fa	29	30	66	72
5. Szécskeresztúr	+	Szaurovszky János	fa	42	20	99	48
6. Szécssternavka	+	Sztraszcsanszky János	fa	46	26	55	64
7. Bacskó	-	Kovéjcsak János	fa	20	10	53	24
8. Sztankóc	-	Lubkovszky János	kő	20	6	34	46
9. Csábóc	-	Gocs Simon	fa	20	3	41	84
10. Dámóc	-	Krucsay János	fa	22	6	56	71
11. Dobra	+	Cservenyák János	fa	26	5	49	01
12. Csecs(ah)ó	-	Csuchran János	fa	9	-	31	37
13. Agárd	-	Kovadkovics János	fa	10	-	11	31
14. Céke	+	Krajnikovics Gergely	fa	29	-	39	25
15. Szerdahely	+	Krucsay Teodor	fa	31	-	55	02
16. Vécse	+	Nehrebeczky János	fa	28	8	54	90
17. Nagyrusza		Viravszky Jakab	fa	23	13	28	80
18. Cselej		Kurovszky János	fa	20	16	66	52
19. Magyarizsép	-	Kurovszky György	fa	4	14	6	62
20. Sztancs	+	Taraszovics Illés	fa	19	12	47	38
21. Lasztóc		Dolhay János	fa	21	-	45	64
22. Szécspolyanka	-	Neznajovics Teodor	fa	3	?	33	68
23. Veléte	+	Soltész Ádám	fa	14	23	29	34
24. Újlak	+	Lubkovics János	fa	43	36	87	96
25. Töketerebes	-	Zapalszky András	fa	50	24	107	38
26. Bodrogolaszi	+	Teleszniczky János	fa	9	8	40	30
27. Komlóska	-	Javorniczky Pál	fa	11	7	30	04
28. Leszna		Volosinszky Simon	fa	26	-	33	34
29. Topolya		vacat	fa	12	6	18	48
30. Csemernye	-	Radosiczky András	kő	9	-	28	95
31. Sámogy	+	Dolinszky Péter	fa	27		28	18
32. Lask	-	Kotovics Lukács	fa	12			
33. Laborcvolya	-	Armitovics Mihály	fa	12	6	15	20
34. Berettó		Bacsinszky Bazil	fa	23		32	24
35. Dubravka	+	Kucsinszky András	fa	52	30	93	74
36. Vásárhely	-	Bobankovics Bazil	fa	10		26	80
37. Petrik		Trubovics Jakab	fa	18	18	65	34
38. Bánszka	-	Hribovics András	fa	16	7	32	92
39. Dávidvágás	-	Kovejcsak György	fa	18		35	22
40. Szacsur	-	Sztaurovszky János	fa	10		44	76
41. Rudabányácska	-	Kozubszky Mátyás	fa	10	4	21	14
42. Végardó	-	Bukovszky Bazil	fa	9	4	21	26
43. Sárospatak		Lasztóczy Teodor	fa	30		43	20
44. Leleszpolyánka	-	Lupess Simon	fa	4	13	42	52

A zempléni esperesi területben csak a sátorlajújhelyi és sárospataki templomoknak volt jövedelme. Az újhelyi templomjövedelem (évi 32 magyar forint) az egyházközség 9 kapás szőlőföldjén termelt borból származott. A sárospataki egyházközség 5 kapás szőlője 12 magyar forint jövedelmet adott. A Zemplén vármegyei összeírók a filiák nevét nem adják meg minden esetben, gyakran csak jelzik, hogy leányegyház is van. Az érdeklődők a filiákról az 1751. évi összeírásból tájékozódhatnak. A háztartások számát és a parókus jövedelmét az anya- és leányegyházak adatai együttesen alkotják.

A zempléni esperességben 1741-ben a következő településeken nincs görög katolikus tanító: Szécsternavka, Dobra, Agárd, Szerdahely, Cselej, Magyarizsép, Szécspolyánka, Veléte, Lask, Vásárhely, Bánszka, Szacsur, Céke.

A zempléni esperesség tanítóinak egy része zsellér, tehát úrbéres jogállású személy, akinek nem a tanítókodás jelenti a fő megélhetési forrást (*Mikóháza, Szécskeresztúr*). *Csecsahó, Vécse, Nagyruszka* tanítói is zsellérek, akik háztartásonként egy-egy mérő gabonát kapnak a hívektől; *Bodrogolasi, Komlóska, Leszna* tanítói pedig háztartásonként ½ mérőt. *Bacsón* a parókus fia a tanító, akinek ebből jövedelme nincs. A parókus kegyéből van megélhetése *Kolbásza, Lasztóc, Csemernye, Laborcvolya, Isztancs, Sámogy, Dávidvágás, Sárospatak, Végardó, Leleszpolyánka* tanítóinak. *Csábóc, Sztankóc* iskolamesterei a parókusnál laknak, bizonyára azért, mert mint *Petrik* esetében, az iskola a parókián van. *Topolya, Újlak, Töketerebes* tanítói az iskolaházban laknak, az első a parókus jövedelmének 1/3 részét kapja, a másik kettő pedig háztartásonként 1–1 mérő gabonát.

A továbbiakban, a forrás jellegét konkretizálandóan néhány lelkeszség összeírását fordításban közöljük Zemplén, Abaúj, Borsod, Szatmár, Ugocsa és Ung vármegyékből.

ZEMPLÉN VÁRMEGYE

Zempléni esperesi kerület

Leleszpolyánka

A helység adminisztrátor parókusa Lupess Simon. Leányegyháza nincs. A templom fából épült és megfelelő állapotban van. Az egyházi felszerelések: palást, miscing, epitrakelion, kézelők, egy ezüst kehely és tartozékai egyaránt megfelelően vannak gondozva.

Az egyháznak semmi jövedelme nincs.

A parókus jövedelme

A paplakot az elődök építették, megromlott állapotban van. A javítási kötelezettségek a községet terhelik. Kertje közepes.

	Forint	Dénár
– Egy szekér szénát termő kaszálója van, az 1 Ft-tal	1	-
– Van 40 mérő szántóföldje, melyből évente 20 mérőt vet be, ami 60 mérő gabonát terem, s ez 48 dénárjával összesen	28	80
– Négy háztartás van, melynek mindegyike 2–2 mérő gabonát ad, összesen 8 mérőt, ami 48 dénárjával	3	84
– 13 zsellér van, akik 1–1 napi napszámmal tartoznak ami 12 dénárjával kitesz	1	56
Egyéb jövedelme nincs.		
A helyi becsült jövedelem	35	20

A következő stólát kapja

	Forint	Dénár
– Keresztelés és szülőasszony avatása	-	72
– Esketés és új asszony áldás 1 Ft. 2 d.		
– Énekes nagytemetés 1 Ft. 2 d.	2	4
– Kisebb temetés 48 d.	-	96
– Házszentelés	1	-
– Mise végzéséért készpénzben	2	-
– Mise végzéséért természetben	-	60
A stólaris és a fent említett évi jövedelmek összesen:	42	52
A kegyúri jog a Leleszi Prépostságot illeti meg.		
A tanító a parókus gratiájából tartja fenn magát.		

ZEMPLÉN VÁRMEGYE
Zempléni esperesi kerület

Sárosnagypatak

A helység adminisztrátor parókusa Lasztóczy Teodor. A templom fából épült, megfelelő állapotban van. Felszerelései: palást, miseing, epitrakelion, kézelők, kehely és diszkosz (tányérka) ónból vannak, az egyéb tartozékok közepes állapotban vannak.

Van öt kapás szőlője, melynek évi termése 12 köből borra tehető, egy-egy köből 16 iccét tartalmaz, a helyi árak szerint egy köből bor ára 1 magyar forint, így összesen 12 Ft-ot tesz ki a parókia jövedelme.

A parókus jövedelme

Van egy, a városlakók által épített paplak, silány állapotban. A javítás kötelezettsége az egyházközséget terheli. Kert nem tartozik hozzá. Szántóföldje és rétje nincsen.

	Forint	Dénár
Harminc háztartás van, melyből 4 háztartás 2–2 mérőt ad, összesen 8-at, ami 48 dénárjával összesen:	3	84
A fennmaradó 26 háztartás mindegyike évente 68–68 dénárt fizet, ami összesen:	17	68
Ezen felül mást nem kap.		

A következő stólát kapja

	Forint	Dénár
– Keresztelés és szülőasszony avatás 36 d.	1	80
– Esketés és új asszony áldás 1 Ft. 2 d.	2	4
– Énekes nagytemetés 2 Ft. 4 d.	6	12
– Kisebb temetés 48 d.	1	92
– Házszenelési áldás évente kb.	3	
– Miséért készpénzben	5	
– Miséért természetben	1	80
A stólaris és a fent említett annuális jövedelmek összesen:	43	20

A kegyúri jog felséges Trautzon herceget illeti. Az iskolamesternek a parókus gratiajából van megélhetése.

ABAÚJ VÁRMEGYE
Zempléni esperesi kerület

Komlóska

A helység adminisztrátor parókusa Jávorniczky Pál. Leányegyháza nincs. A templom fából van építve, jó állapotban van. Felszerelésében vannak: palást, miseing, epitrakelion (stola), kézelők (manipuli); a kehely és tartozékai ezüstből vannak; egyaránt megfelelően vannak gondozva.

Az egyháznak javadalma (jövedelme) nincs.

A parókus jövedelme

Parókiális háza (paplak) van, melyet saját munkával épített, és az közepes állapotban találhatik. A paplak javításának kötelezettsége az egyházközségre hárul. A paplakhoz tartozó kert közepes.

	Forint	Dénár
– Négy szekér szénát termő kaszálója van, melynek jövedelme szekerenként 1 magyar forint	4	-
– Van szántóföldje két nyomásban összesen 16 mérő, melyből most csak az egyik nyomásmező van bevetve, azaz 8 mérő föld; egy-egy mérő szántóföld 3–3 mérő gabonát terem. Előreláthatólag, tehát 24 mérő a termés, ami 48 dénárjával összesen:	11	52
– Az egyházközségben 11 háztartás van, melynek mindegyike ad parókusának 2–2 mérő gabonát, ami összesen 22 mérőt tesz ki, s ez 48 dénárjával	10	56

	Forint	Dénár
– Itt hét zsellér van, akik mindegyike egy-egy napot (papi napszámot) kötelesek teljesíteni, ami 12 dénárjával összesen:	-	84
Tehát a parókus hozzávetőleges jövedelme:	26	92

A következő stólát kapja

	Forint	Dénár
– Keresztelés és a szülőasszony avatása 12 d	-	24
– Esketés és az új asszony megáldása 1 Ft. 2 d.		
– Énekes nagytemetés 1 Ft.		-
– Kisebb temetés 48 d.	1	48
– Házszenelési áldás évente kb.	-	30
– Szentmise végzéséért készpénzben	-	50
– Szentmiséért természetben	-	60
A stólaris és a fent említett annuális jövedelmek összesen:	30	04

A kegyúri jog felséges Trautzon herceget illeti meg. Az iskolamester zsellértelken ül. Háztartásonként fél mérő gabona illeti meg.

BORSOD VÁRMEGYE

Csereháti esperesi kerület

Görömböly

Az adminisztrátor parókus Dudinszky István. Filiája nincs. A templom fából épült. Négy évvel ezelőtt újjáépítette az egyházközség, így jó állapotban van. Felszerelések: palástok, miseingek, epitrakelionok, kézek, amiből egy rendbeli selyemből készült. A kehely a tartozékaival önből van; egyébbel gyarlón van ellátva.

Az egyház jövedelme

	Forint	Dénár
– Van 6 kapás jól megművelt és karbantartott szőleje, amelyik évente 10 és fél köből bort terem, a köből 16 iccés, a helyi árak szerint egy köből bor ára 1 forint, összes jövedelem ebből:	10	50
– A szőlő műveléséről és egyéb szükségességekről a község gondoskodik.		

A parókus jövedelme

	Forint	Dénár
– Van egy, a hívek által a közelmúltban épített paplak, melynek karbantartása az egyházközség kötelessége. Közepes konyhakertje van.		
– Kaszálója évente átlagban 5 szekér szénát terem, mely egy forintjával összesen kitesz	5	
– Két nyomásban összesen 16 mérő szántóföldje van, most az egyik nyomásmező van bevetve, azaz, 8 mérő; egy-egy mérő szántóföld hozzávetőlegesen 4–4 mérő gabonát terem, összesen tehát 32-t, melynek jövedelme 48 dénárjával	15	36
– Van itt 34 háztartás, mindegyikük 3–3 mérő gabonát ad, összesen 102 mérőt, ami 48 dénárjával	48	96
– Ugyancsak minden háztartás egy-egy papi napszámmal tartozik lelkipásztorának, ami 12 dénárjával	4	8
– 30 zsellér háztartás van, akik a parókusnak évi 24 dénárt fizetnek, ami összesen:	7	20
Kilencedből, tizedből, tizenhatodból vagy hasonló elképzelhető adónemből nem kap semmit.		
Az egész annuális jövedelem	80	60

A következő stólát kapja

– Keresztelés és a szülőasszony avatása 14 d.	-	28
– Esketés és az új asszony megáldása 1 Ft. 2 d.	1	2

		Forint	Dénár
– Énekes nagytemetés	1 Ft. 2 d.	1	2
– Kisebb temetés	48 d.	-	96
– Házszenelési áldás évente kb.		1	
– Szentmise végzéséért készpénzben		-	60
– Szentmiséért természetben			
A stolaris és a fent említett jövedelmek összesen:		48	92

A patrónusi jog tekintetes Máriásy egri segédpüspök urat illeti meg. A tanítónak középszerű iskolaháza van, jövedelme az adományokból harmadannyi, mint a parókusé.

UNG VÁRMEGYE
Ungvári esperesi kerület

Benetine

A helység adminisztrátor parókusa Bacsinzky Teodor. Fatemploma közepes állapotú. Felszerelése: palást, miseing, epitrakelion, kézelők, kehely és tartozékai önből. Az egyháznak jövedelme nincs.

A parókus jövedelme

A paplakot a parókus építette saját költségén, közepes állapotban van; felújításáról is ő gondoskodik. Kertje kitünő. Kaszálórétje és szántóföldje a saját tulajdonú szerzeményén kívül nincs. Tíz háztartás van itt, melynek mindegyike 2–2 mérő gabonát ad, összesen tehát 20 mérőt, mely 48 dénárjával készpénzben 9 magyar forint és 60 dénár.

Egyéb jövedelme nincs.

A következő stólat kapja

		Forint	Dénár
– Keresztelés és a szülőasszony avatása	21 d.	-	42
– Esketés és az új asszony megáldása	14 d.	-	14
– Énekes nagytemetés	34 d.	-	34
– Kisebb temetés	21 d.	-	42
– Házszenelési áldás évente kb.		-	24
– Szentmise végzéséért készpénzben		-	50
A stolaris és a fent említett annuális jövedelmek összesen:		10	92

Kegyúr: a királyi kamara. A tanítónak a parókus gratiajából van megélhetése.

SZATMÁR VÁRMEGYE
Szatmári esperesi kerület

Nagypeleske

E helyütt a parókus adminisztrátor Kéntusz Ignác tisztelendő úr. Három leányegyháza van: Kispéleske, Sásvár, Lázári. Az anyaegyházban és Sásvár leányegyházban a templom fából van építve, javításra szorulnak. A hozzá tartozó felszerelések az anyaegyházban közepes állapotúak, a leányegyházban pedig nyomorúságos állapotban léteznek.

Egyik templomnak sincs jövedelme.

A parókus jövedelme

		Forint	Dénár
A parókiális telken van a papnak háza, kitünő kertje van.			
– Négy szekér szénát termő kaszálója van, ami szekerenként			
1 Ft. 2 d.-t számítva, összesen kitesz:		4	8
– Egy nyomásmezőben 6 mérő szántóföldje van, ami közepes időjárásnál			
12 mérő gabonát terem, ami 51 dénárjával kitesz		6	12
– Helyben és a filiákban összesen 50 család van, melyek			
mindegyike 1–1 mérő gabonát ad, ami pénzben kitesz		25	50
– A hívek által teljesített papi napszám átlagban évi		3	-

	Forint	Dénár
Az összes papi jövedelem:	38	70
<i>A következő stólat kapja</i>		
– Keresztelés és a szülönő avatása 34 d.	1	36
– Esketés és az új asszony áldása 34 d.	-	68
– Nagytemetés 1 Ft. 68 d.	3	36
– Kisebb temetés 34 d.	1	36
– Házszenelés 2 mérő gabona	-	24
– Fizetett nagymise 9 d.	1	80
– Oltárkenyér számára liszt 4 mérő	2	72
A jövedelem összege:	50	22
A kegyúri jog tekintetes Becsky György urat illeti.		
<i>A kántor jövedelme</i>		
Az iskolaépületet saját erejéből építette.		
	Forint	Dénár
– Egyéb jövedelme nincs azon kívül, hogy minden háztartástól kap fél-fél mérő gabonát, ami összesen 25 mérőt tesz ki, s ez pénzben	12	75
– Stólat kap a nagytemetésekből 24 d., összesen	-	48
– Kistemetés után 12 d., összesen	-	48
Összesen	13	71

UGOCSA VÁRMEGYE
Veresmarti esperesi kerület

Nagyszöllős

A parókus itt Deskó János tisztelendő úr. A templom fából épült, s régisége miatt roskadozik, ellenben épül itt egy új templom, mely félig van kész. A szükséges felszerelések 2 palást, az egyik közönséges anyagból, a másik selyemből, egy epitrakelion, két kézelő, az egyik posztó, a másik selyem. A kehely és a diszkosz ezüstből van. Az isteni szolgálatokhoz szükséges könyvekkel elégségesen el van látva.

– Szántóföldje, rétje vagy más, jövedelmet hozó javadalma nincs. A szükséges oltári kiadásokról az egyházközség gondoskodik.

A parókus jövedelme

A földesuraktól kihalított telken van a paplak, mely közepes állapotú, s jelenleg komolyabb javításra nem szorul. Egyébként a felújítás kötelezettsége az egyházközséget terheli. Kítűnő házikertje van a paplaknál. Szántóföldje, rétje, vagy más javadalma nincsen. Megélhetése van a saját szerzeményű szántóföldjeinek műveléséből és a bizonytalan tizedekből.

	Forint	Dénár
– A negyven telkes gazda háztartás mindegyike ad évente 1–1 mérő terményt vagy kukoricát adva vagy rozsot, ami összesen kitesz	17	-
– Az általuk évente teljesített fél-fél papi napszámok általában 6 dénárjával kiteszik	2	40
– Mintegy negyven zsellércsalád van, akinek mindegyike évi egy papi napszámot ad, ami 12 krajcárjával, összesen kitesz	4	80
Egyéb jövedelme nincs.		
A parókus összes jövedelme:	24	20
<i>Stólat kap</i>		
– Keresztelés és a szülönő avatása 34 d.	3	40
– Esketés és az új asszony áldása 34 d.	1	2
– Nagytemetés 1 Ft. 36 d.	13	60
– Kisebb temetés 34 d.	3	40
– Házszenelésekből különféle terményben adva	1	36
– Fizetett nagymise 9 d.	2	70

	Forint	Dénár
– Oltárkenyér számára évi két mérő liszt	5	45
Stoláris és annuális jövedelem összege	35	13
A kegyúri jog tekintetes báró Perényi Gábor urat illeti.		

IRODALOM

- Basilovits Joannicius*
1804 Brevis notitia foundationis Theodori Koriathovits olim ducis de Munkacs...
II. pars IV. caput XII. Kassa
- Bendász István–Koi István*
1994 A Munkácsi Görögkatolikus Egyházmegye lelkészsképeinek 1792. évi katalógusa. Nyíregyháza
- Bónis György* (szerk.)
1964 Útmutató az Esztergomi Prímási Levéltárhoz. Archivum Ecclesiasticum. Levéltári leltárak. 24. Budapest
- Botlik József*
1997 Hármaskereszt alatt. Görög katolikusok Kárpátalján az ungvári uniótól napjainkig. (1646–1997). Budapest
- Dávid Zoltán*
1957 Az 1780. évi népszámlálás összesítő tabellájának adatai. Történelmi Statisztikai Közlemények
- Ember Győző*
1947 A munkácsi görög katolikus püspökség lelkészsképeinek 1747. évi összeírása. Regnum Egyháztörténelmi Évkönyv. 1944–46. Budapest
- Kosáry Domokos*
1996³ Művelődés a XVIII. századi Magyarországon. Budapest
- Kovácsics József* (szerk.)
1957 A történelmi statisztika forrásai. Budapest
- Sztripszky Híador*
1943 Egyházi schematizmusaink és a helységnevek. Zorja–Hajnal. III. évf. Ungvár, 1–4. sz. 206–228.
- Udvari István*
1985 Adalékok Szabolcs megye történelmi demográfiájához (1782). Szabolcs-Szatmári Szemle. 2. sz. 47–52.
1994 Ruszinok a XVIII. században. Vasvári Pál Társaság Füzetek 9. Nyíregyháza
1994 Adatok a hegyaljai görög katolikusokról. In: Nagy Márta (szerk.): Posztbizánci Közlemények I. Debrecen, 1994. 137–144.

DIE KONSKRPTION DER PFARRÄMTER DER MUNKÁCSER
GRIECHISCH-KATHOLISCHER DIÖZESE IM JAHRE 1741
(Csereháter und Zempléner Dechanatbezirk)

Der erste gedruckte Schematismus des Munkácsér griechisch-katholischen Bistums erschien im Jahre 1814. Über die Verhältnisse der Diözese in der Zeit davor können wir uns anhand handschriftlicher Konskriptionen informieren. Diese Konskriptionen können letztthin in zwei Gruppen geteilt werden:

1. Ein Teil dieser wurde für die als sogenannte Priesterkasse bezeichnete, durch staatliches und kirchliches (katholisches) Beitun organisierte Stiftung (*cassa parochorum*) angefertigt. Die *cassa parochorum* ließ die Pfarrämter konskribieren, aufnehmen, um die zur Verfügung stehende Summe für die Deckung der wichtigsten Bedürfnisse zu verwenden. Die Konskription wurde 1806 abgeschlossen. Die Unterstützung der 1733 gegründeten Stiftung genossen auch die griechisch-katholischen Pfarrämter.

2. Bis zu der vom Kaiser II. Josef angeordneten ersten weltlichen Volkszählung erfolgte die Zusammenschreibung mit Hilfe der Kirche. Die ortsweisen Daten der sogenannten Seelenkonskription (*conscriptio animarum*) stammten von den Pfarrern und wurden vom Dechanten an die Vorsteher des Komitates weitergeleitet, die die Zusammenstellung vornahmen.

Die aus dem Jahre 1741 stammende Konskription wurde für die Priesterkasse (*cassa parochorum*) angefertigt und darin sind die Daten über die griechisch-katholischen Pfarrämter der Komitate Ung, Abaúj, Sáros, Zemplén, Szatmár und teilweise Bereg enthalten. Dies kann als erste ausführliche Konskription der Munkácsér griechisch-katholischen Diözese betrachtet werden. In der nach Komitaten aufgeteilten Quelle sind die Dechanatbezirke zu finden, die so in dieser Hinsicht mit den Dechanaten der Konskriptionen von 1792 und 1806 verglichen werden können. In der Konskription wird unter anderem angegeben: der Name des Pfarrers, der Zustand der Kirche; das Einkommen der Parochie, des Pfarrers, sowie Dorflehrers und Kantors, die Anzahl der Häuser und die stolarischen Einkommen.

Die erste umfassende Konskription der Munkácsér Diözese kann von Kirchenhistorikern, Spezialisten für Parochie- und Schulgeschichte, sowie von den Forschern der Nomenklaturen und Familiengeschichte mit Nutzen gelesen werden. Die Konskription enthält auch demographische Informationen.

István Udvari